

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน
ของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี¹

Applying Sufficiency Economy Philosophy in Management
of The Administrators of Rusamilae Subdistrict Municipality Pattani Province

ประจวบ ทองศรี²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล และเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล ผลการวิจัยพบว่า 1. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล ประกอบด้วย 1.1) ด้านความพอประมาณ ถือว่าเป็นการบริหารงานองค์การอย่างตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและความไม่ประมาท 1.2) ด้านเหตุผล การบริหารงานโดยใช้เหตุผล มีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างสมเหตุสมผล 1.3) ด้านภูมิคุ้มกัน ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานด้วยจิตสำนึกรับผิดชอบและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา 1.4) ด้านความรู้ พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ให้มีความรู้ ความรอบคอบ มีความระมัดระวังในการใช้ความรู้ให้ถูกต้องเหมาะสม 1.5) ด้านคุณธรรม มีความซื่อสัตย์จริงใจ รับผิดชอบมีวินัยภายใต้เงื่อนไขคุณธรรม 2) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล คือ 2.1) เจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2.2) พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2.3) ประสิทธิภาพการบริหาร โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research study is a qualitative research with purpose To study the application of Sufficiency Economy Philosophy in the administration of Rusamilae Subdistrict Municipality Administrators. and to study the factors related to the application of the Sufficiency Economy Philosophy in the administration of the administrators of Rusamilae Subdistrict Municipality. The results of the research were as follows: 1. The application of the Sufficiency Economy Philosophy in the administration of Rusamilae Subdistrict Municipality

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการทวิปริญญาโท หลักสูตรทวิปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Administrators consisted of 1.1) on moderation. It is considered that the organization's management is based on the middle way and negligence. Tasks are assigned based on the knowledge and abilities of each person on a reasonable basis. 1.3) Immunology Encourage personnel to work with a sense of responsibility and enthusiasm in solving problems. 1.4) Knowledge, develop one's potential to the fullest to be knowledgeable, prudent, careful in applying knowledge properly and appropriately 1.5) Integrity, honesty and sincerity Responsibility and discipline under moral conditions. 2) Factors related to the application of Sufficiency Economy Philosophy in the administration of Rusamilae Sub-District Municipality Administrators were 2.1) Attitude towards Sufficiency Economy Philosophy, 2.2) Living behavior according to Sufficiency Economy Philosophy, and 2.3) Management experience using the Sufficiency Economy Philosophy.

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมาส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอกในขณะที่ความสามารถในการแข่งขันปรับตัวช้า เนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการสู่การใช้องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมยังดำเนินการได้น้อย ทำให้ฐานการผลิตเกษตร อุตสาหกรรมและบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ ประกอบกับประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้านที่สำคัญได้แก่ คุณภาพคน คุณภาพ การศึกษา คุณภาพบริการสาธารณะและบริการสาธารณสุข สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ก่อให้เกิดความแตกแยก นอกจากนี้ทรัพยากรธรรมชาติที่จำกัดและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว มีภาวะขยะล้นเมืองและการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์ ในขณะที่ความเสี่ยงและผลกระทบที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศผันผวนมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้กฎเกณฑ์และกฎระเบียบของสังคมที่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเข้มงวดมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนถึงปัญหาการจัดการภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเพราะการบริหารจัดการยังขาดเอกภาพและการปฏิรูปกฎหมายเพื่อพัฒนาประเทศยังล่าช้า

เทศบาลตำบลระมุณีแลได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จริงในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการองค์กร ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมนโยบาย แผนงานหรือโครงการต่างๆ เน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยมุ่งให้ประชาชน/ ชุมชน สามารถพึ่งตนเอง และสามารถเป็นที่พึ่งของสังคม ทั้งนี้การสร้างฐานให้เข้มแข็งและ สมดุล ผู้บริหารมีความตระหนักเข้าใจในปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ สามารถนำมาขับเคลื่อนในหน่วยงาน และประยุกต์ใช้ในระบบของการทำงานทุกระดับจากระดับบนและระดับล่างควบคู่กันไป 2) การออกกฎระเบียบและข้อบัญญัติต่างๆ ของเทศบาล ได้ยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานความพอเพียงโดยบำรุงรักษาสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้ว เช่น ค่านิยม องค์ความรู้ สิ่งแวดล้อมที่ดี ให้คงอยู่ พร้อมทั้งปรับปรุง/แก้ไข/ยกเลิกส่วนที่ไม่ดีที่เป็นเหตุให้เกิดความไม่สมดุลไม่พอเพียงในสังคม ให้กลับมาสู่แนวทางปฏิบัติที่มุ่งสู่ความสมดุล

และสนับสนุนให้เกิดสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมแต่ยังคงอยู่ เช่น ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การพัฒนาฝีมืออาชีพต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างสมดุลกับศักยภาพและระดับการพัฒนา ของท้องถิ่น/ประเทศชาติ เพื่อนำไปสู่ความสามารถ ในการพึ่งตนเองได้ของคน/ชุมชนในทุกระดับ 3) ด้านการบริหารจัดการระบบงบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมายภารกิจ การใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรในทางที่ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยใช้หลักพอประมาณ ในการลงทุนของภาครัฐหน่วยงานภาครัฐต้องรู้จักการใช้งบประมาณในทางที่ถูกต้องโดยใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมประหยัด สมเหตุสมผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชน สังคม และองค์กร บนฐานความคิดที่มุ่งเป้าหมายการสร้างประโยชน์และความสุขของส่วนรวม ผลจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จริงในเทศบาลตำบลรูสะมิแล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะผู้บริหารเทศบาลได้ร่วมกันประกาศนโยบายในการน้อมนำหลักการทรงงานพระราชดำริส และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์กรในทุกมิติควบคู่กับหลักธรรมาภิบาล รวมถึงใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับประโยชน์ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีเหตุมีผลตามวิถีชีวิตของชุมชนอย่างยั่งยืน มีการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลาย กว้างขวางหลายช่องทางและมีการเผยแพร่ความรู้ตามแผนพัฒนาความรู้และการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษาให้แก่ผู้ที่ขาดโอกาสของชุมชน โดยจัดตั้งศูนย์ศึกษาเรียนรู้ขึ้นในเทศบาลและศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริผสมผสานกับภูมิปัญญาของชุมชนในการพัฒนาชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษา และสร้างความรู้ในการประกอบอาชีพให้ชุมชน เน้นการใช้ธรรมาภิบาลในการดำเนินงานทุกระบบงานและมีการประกาศกำหนดมาตรฐานคุณธรรมและจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเสริมสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารกำลังคน ตามหลักศาสนาและศีลธรรมเข้ามาพัฒนาจิตใจของเจ้าหน้าที่จนเกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ดี ใช้ทรัพยากรทางการบริหารและการพัฒนาอย่างประหยัดคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีมาตรการประหยัดการใช้ทรัพยากร และมีการประสานการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาร่วมกับหน่วยงานภาคต่างๆ ในชุมชนอย่างพอเหมาะทำให้ใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกันและลดต้นทุนทางการบริหารได้ โดยเทศบาลได้ใช้งบประมาณเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้ชุมชนใช้งบประมาณเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มเพื่อการเพิ่มทุนของกลุ่มจากผลการดำเนินงานให้มีเงินทุนขยายตัวขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่งอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่วนน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ในการบริหารองค์กรและพัฒนาชุมชน ครบทุกระบบงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและเป็นกระบวนการ โดยสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของรัฐและกลุ่มชุมชน ทั้งการคิด วางแผน และดำเนินการตามสภาพปัญหาความต้องการและศักยภาพของแต่ละชุมชน มีระบบภาคร่วมพัฒนาโดยปราศจากข้อขัดแย้งและใช้แผนพัฒนาระบบ 5 ปี เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาอย่างมีเหตุมีผลเพื่อให้เกิดทิศทางการพัฒนาทั้งในปัจจุบันและอนาคต การติดตาม

ประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขนโยบายทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมและทรัพยากร (เทศบาลตำบลฐะมิแล, 2565)

จากสถานการณ์สะท้อนให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและเทคโนโลยี จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อกันเป็นเครือข่ายต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันเนื่องจากสังคมโลกยุคใหม่เป็นสังคมไร้พรมแดน ดังนั้นการบริหารจัดการเทศบาลตำบลฐะมิแลจึงต้องปรับตัวโดยการนำแนวทางการบริหารสมัยใหม่ปรับใช้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรอยู่รอดตลอดจนให้ มีความเจริญก้าวหน้า โดยเทศบาลตำบลฐะมิแลต้องเผชิญกับการแข่งขันซึ่งเป็นเรื่องที่ทำนายต่อผู้บริหาร ข้าราชการ ว่าทำอย่างไรให้องค์กรอยู่รอดและเติบโตอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นองค์กรที่ทำงานใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารเทศบาลตำบลฐะมิแล จังหวัดปัตตานี ว่ามีวิธีการบริหารจัดการอย่างไรจึงประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลฐะมิแล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลฐะมิแล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลฐะมิแล

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542, หน้า 7) ได้กล่าวว่า นัยสำคัญของแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบ หลักอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1) เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดหลักการ “คนเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้พอเพียงกับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าและหลักสำคัญยิ่งคือ การลดค่าใช้จ่ายโดยการสร้างสิ่งอุปโภคบริโภค ในที่ดินของตนเอง เช่น ข้าว น้ำปลา ไข่ ไม้ผล พืชผัก ฯลฯ

2) เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ทั้งนี้กลุ่มหรือองค์กร ชาวบ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจต่างๆ ให้หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการเกษตร แบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การทำการค้า ธุรกิจค้าขายและการท่องเที่ยว ระดับชุมชน ฯลฯ เมื่อชาวบ้าน

เหล่านี้ ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีเครือข่ายที่กว้างขวาง มากขึ้นแล้วเกษตรกรทั้งหมดในชุมชนก็ได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

3) เศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคี ของชุมชน ในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจึงไม่ได้หมายถึงรายได้ แต่เพียงมิติเดียว หากยังรวมถึงประโยชน์ในมิติอื่นๆ ด้วยได้แก่ การสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ของไทยให้คงอยู่

สมพร เทพสิทธา (2553, หน้า 3) มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ด้าน หรือ 3 ลักษณะ 2 เงื่อนไขดังนี้

1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การยึดตน อยู่บนทางสาย กลางก็เป็นได้

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่าง มีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้าน ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และ ไกล คือ การเตรียมพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

4) เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วย ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่าง รอบด้าน ความ รอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและ ความระมัดระวัง ในขั้นปฏิบัติ

5) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความ ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทนมีความเพียรและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2550, หน้า 11) กล่าวถึง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรม ของบุคคลว่า พฤติกรรมอย่างเดียวกันถ้าทำภายใต้เงื่อนไขเดียวกันอาจมีความพอเพียง แต่ถ้าทำภายใต้อีก เงื่อนไขที่แตกต่างกันอาจไม่เพียงพอ การจะทำความเข้าใจจึงไม่สามารถประเมินเพียงการมองพฤติกรรม ปลายทางได้ แต่ควรมองถึงปลายทางที่ตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขและในสภาพ แวดล้อมในขณะนั้นด้วยว่าเป็น ตามองค์ประกอบของความพอเพียงหรือไม่พฤติกรรมนั้นมีความเสี่ยงเพียงใด และสามารถนำไปสู่การ พัฒนาที่มั่นคงหรือยั่งยืนหรือไม่ ดังนั้นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนั้น ความเข้าใจผิดคิดว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของภาคเกษตรเท่านั้น ปรัชญานี้ไม่สามารถใช้ได้กับการ บริหารในภาคอื่นๆ เช่น ภาคธุรกิจเอกชน ภาครัฐวิสาหกิจ เหตุที่คนจำนวนมากคิดว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็น เรื่องของภาคเกษตรก็เนื่องจากว่า ความสนใจในการประยุกต์ใช้ในระยะแรกได้เริ่มต้นอย่างจริงจังในภาค

เกษตรกรรมก่อน เนื่องจากภาคเกษตรยังขาดความสามารถในการพัฒนาและขาดหลักการบริหารอย่างสูง นอกจากนี้ภาคเกษตรยังเป็นภาคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้คนส่วนใหญ่จึงเข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความเกี่ยวข้องกับสังคมเมืองหรือภาคการเกษตรที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง แท้จริงแล้ว การมีพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและบริหารในทุกภาคส่วน และทุกสาขาอาชีพได้เป็นอย่างดี ไม่จำเป็นจะต้องเป็นในภาคเกษตรกรรมเท่านั้น คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

โชติ บดีรัฐ (2558, หน้า 3) ได้สรุปความหมายจากนักวิชาการต่าง ๆ ไว้ว่า “การบริหาร” เป็น กระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน โดยทุกฝ่ายเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของ องค์กร

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550ข, หน้า 5–17) กล่าวว่าไว้ว่าการบริหาร (Administration) การบริหารการ พัฒนา (Development Administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (Service Administration) แต่ละคำมี ความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้ชัดเจนมีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ

- 1) ส่วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาครัฐ ที่หน่วยงานของรัฐและ/หรือเจ้าหน้าที่ของ รัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ
- 2) มีกระบวนการบริหารงานหรือกระบวนการบริหาร ที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือการคิด (Thinking) หรือการวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติงาน (Acting) และการประเมินผล (Evaluating)
- 3) มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550ก, หน้า 21–60) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการบริหารตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนจากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสรุปหลักการสำคัญของการบริหารจัดการตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนมี 8 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) ความพอเพียง หมายถึง การที่ประชาชนและชุมชนเน้นการผลิตและบริโภคโดยยึดถือทางสาย กลาง ความพอประมาณ และความพอดีในเวลาเดียวกัน และก้าวให้ทันในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งหมายความว่า รวมถึงความพอเพียงในด้านต่างๆ กล่าวคือ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้าน เทคโนโลยี และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การที่ประชาชนและชุมชนตัดสินใจและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ตลอดจนอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ปฏิบัติและประเมินผล ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อุดมคติ ความเพียรและสติปัญญา

3) การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การที่ประชาชนและชุมชนมีการเตรียมความพร้อมรู้เท่าทันต่อผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว

4) การพึ่งตนเอง หมายถึง ประชาชนและชุมชนสนับสนุนระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่อยู่ได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นหรือชุมชนอื่นจนเกินจำเป็น โดยเน้นความสามารถของประชาชนและชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อเลี้ยงประชาชนหรือชุมชน

5) การเสริมสร้างคุณภาพคน หมายถึง การเสริมสร้างจิตใจของประชาชนและชุมชนในระดับชาติ เช่น การมีคุณธรรม การละความชั่วและทำความดี การไม่เบียดเบียน มีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร ความอดทน ความรอบคอบ เป็นต้น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของชุมชนที่ได้กำหนดไว้

6) การรวมกลุ่ม หมายถึง การที่ประชาชนและชุมชนให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มเพื่อให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ และนำมาซึ่งการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

7) การสร้างเครือข่าย หมายถึง ประชาชนและชุมชนร่วมมือกันสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน

8) ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนยึดถือการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม มีสมดุลระหว่างกระแสการแข่งขันจากโลกาภิวัตน์ มีการใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของท้องถิ่นที่ดำรงมา

วิธีการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาจากเอกสาร การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี” นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังตารางที่ 1

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสัมภาษณ์	จำนวน (คน)
1. ผู้บริหาร	1
2. หัวหน้าฝ่าย	5
3. ข้าราชการและพนักงาน	24
รวมทั้งหมด	30

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยทำการสร้างแนวคำถามแบบกว้าง ๆ ไว้ล่วงหน้า โดยข้อคำถามต่าง ๆ สามารถยืดหยุ่นได้ไม่มีการกำหนดตายตัว เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดเข้าถึงความเป็นจริงมากที่สุดและให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ผู้วิจัยจะลงพื้นที่เข้าไปพูดคุยกับคนในองค์กรก่อนการทำสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างคนในองค์กรกับผู้วิจัย ต่อมาทำการนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อทำการสัมภาษณ์ และพบผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อทำการสัมภาษณ์พร้อมขออนุญาตทำการบันทึกภาพและเสียง โดยผู้วิจัยนำแนวคำถามในการสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปทำการสัมภาษณ์และหลังจากนั้นจึงนำคำตอบที่ได้มาตรวจสอบข้อมูลและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากหนังสือและเอกสารงานวิชาการต่างๆทั้งที่เป็นหนังสือ และสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ งานเขียนทางวิชาการ บทความทาง วิชาการ ตลอดจนหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ในการนี้ผู้วิจัยจะเลือกเฉพาะในส่วนที่เชื่อมโยงหรือที่มีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระและกรอบแนวคิดในการวิจัย และการสัมภาษณ์ (Interview) การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Information Interview) จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ข้าราชการและพนักงาน โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามอย่างอิสระในการตอบ

การวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัย ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวม ข้อมูล ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่างๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะ ตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ในประเด็นต่างๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ตรวจสอบว่าได้ข้อมูลเพียงพอแล้วหรือยัง ข้อมูลนั้นได้ตอบปัญหาของการวิจัยแล้วหรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าได้ข้อมูลที่ไม่

ตรงกัน ผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้ คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการศึกษา

1. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบล รุสะมิแล

1.1 ด้านความพอประมาณ การปฏิบัติ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและความไม่ประมาท มีความพอเพียง มีความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย ซึ่งความพอประมาณ ถือว่าเป็นการบริหารงานองค์การอย่างตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยการวางแผนงานที่มุ่งส่งเสริมให้องค์กรและท้องถิ่นปฏิบัติในทางที่ถูกต้องชอบธรรม มีความอดทนอดกลั้น ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เอื้ออาทรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติ งานอย่างมีความสุข และใช้หลักความพอดีในการบริหารอย่างมีเหตุผลเพื่อประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ อาทิ ครูศากยวงศ์ (2557, หน้า 98-113) การวิจัยเรื่องการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้พัฒนาเศรษฐกิจบริเวณกลุ่มจังหวัดชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้พัฒนาเศรษฐกิจบริเวณกลุ่มจังหวัดชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานี ในภาพรวม ประกอบด้วยมิติ 5 ด้าน ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม มิติด้านเทคโนโลยีและ มิติด้านจิตใจ และมีการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้พัฒนาเศรษฐกิจบริเวณกลุ่มจังหวัดมากกว่า จังหวัดระนองและจังหวัดสุราษฎร์ธานี ขณะที่จังหวัดระนองมีการนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาเศรษฐกิจ มากกว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2 ด้านเหตุผล การบริหารงาน โดยใช้เหตุผลมีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างสมเหตุสมผล สามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรได้อย่างชัดเจน จะเห็นได้ว่าด้านเหตุผล ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็น วางแผนกลยุทธ์ในการบริหารงานโดยมุ่งเน้นประโยชน์ขององค์กร เพราะมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ปฏิบัติงานโดยไม่ใช้อารมณ์แต่ใช้หลักการ ทำงานโดยยอมรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่ เสนอความคิดเห็นในการปฏิบัติงานที่มีเหตุผลเสมอ ตัดสินใจต่างๆ บนหลักประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับ พะยอม พาพาน (2555, หน้า 31-47) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดในจังหวัดสุรินทร์ ผลจากการดำเนินงานตามโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกรด้านองค์กร พบว่า สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการประยุกต์ใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน ทั้ง 2 แห่ง และสมาชิกสหกรณ์/สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินชีวิตประจำวันตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นไปตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัดของโครงการ และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานและการดำเนินชีวิต ทั้งด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีบนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม

1.3 ด้านภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมให้บุคลากรทำงานด้วยจิตสำนึกที่รับผิดชอบ กล้าที่จะรับผิดชอบในการกระทำของตน กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และนำมาปรับปรุงแก้ไข มีการประชุมปรึกษาหารือแก้ปัญหาและวางแผนงานกันเป็นประจำ ตัดสินใจต่าง ๆ ในองค์การผ่านความเห็นชอบของทีมบริหาร โดยผู้บริหารองค์การมีเตรียมการประชุมวางแผนก่อนการทำงานต่างๆ ในองค์การเสมอ ประสานความร่วมมือกันในเรื่องต่างๆ เป็นอย่างดีระหว่างบุคลากรและชุมชน สร้างความเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุความสำเร็จ ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลจำเป็นไม่เกินตัว เป็นแบบอย่างที่ดีแห่งความประหยัด และสร้างความตระหนักในการเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน ประเมินศักยภาพขององค์การก่อนการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเตรียมระบบภูมิคุ้มกัน ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน สอดคล้องกับสมรภูมิ อ่อนอ่อน (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 38 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการบริหารงาน งบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

1.4 ด้านความรู้ การส่งเสริมบุคลากรให้มี ความพากเพียร มีความพยายามทำงานขยันหมั่นเพียร มีจิตสำนึกพึ่งตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น โดยการใช้ความสามารถและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยตนเองให้ได้มากที่สุดและสร้างความมั่นคงให้ชีวิต โดยเงื่อนไขความรู้ มีการวางแผนงานที่ ส่งเสริมพัฒนาความรู้ที่เป็นคุณธรรม จริยธรรมสำหรับราชการให้มีความรู้ ความรอบรู้ ความรอบคอบ มีความระมัดระวังในการใช้ความรู้ให้ ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นตนเหมาะสม กับวัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ได้การประเมินผลที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ เป็นประโยชน์ให้ราชการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้าถึงโดยสะดวกเพื่อร่วมตรวจสอบและแสดง ความคิดเห็นได้หลายช่องทาง สอดคล้องกับ ภทราวิณี กิจสนธิ์ (2556) ที่ศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงาน และ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยระหว่าง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน พบว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.5 ด้านคุณธรรม การส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพจนบรรลุผลสำเร็จ และความสำเร็จนั้น เป็นผลอันเนื่องมาจากความสามารถของหน่วยงานความ پاکเพียร พยายาม และความซื่อสัตย์จริงใจ ความรับ ผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยขององค์กร ภายใต้ความพึงพอใจและการมีส่วนร่วม โดยเงื่อนไขคุณธรรม การวางแผนที่มุ่งส่งเสริมให้องค์กรปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง ชอบธรรมมีความอดทนอดกลั้น ใจกว้างยอมรับฟัง ความคิดเห็นผู้อื่น เอื้ออาทรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การดำเนินการที่มุ่งส่งเสริมราชการท้องถิ่นให้มีความ พากเพียรมีความพยายามทำงานหนักขยันหมั่น เพียรมีจิตสำนึกพึ่งตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สอดคล้องกับ มัลลิกา สีดาเดช (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นอกจากนี้ แนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามีกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2)ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Active Learning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดทักษะในการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหาและ 3)ด้านการพัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ จนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล ในการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ การบริหารงานของเทศบาลตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันในตนเองและตั้งอยู่บนพื้นฐานของเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้และไม่เบียดเบียนผู้อื่น โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล ประกอบด้วย

2.1 เจตคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัจจัยดังกล่าวเน้นการปฏิบัติ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและความไม่ประมาท มีความพอเพียง มีความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเจตคติที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในลักษณะ 3 ห่วง คือความพอประมาณ ความมี เหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอยู่ภายใต้ 2 เงื่อนไขคือ ความรู้ และคุณธรรม ซึ่งความรู้ความ เข้าใจหรือความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้สึก และการมีแนวโน้มในการปฏิบัติส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแลสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ จินห์นิภา ซูใจ (2553, หน้า 59) พบว่า การรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้งโดยรวมและรายด้าน สำหรับการศึกษานักงานในองค์กร โดย สมพร กรุดน้อย (2550, หน้า 87) พบว่า การรับรู้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหาร จัดการองค์กร โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในด้านความพอเพียง ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันในตัว การรับรู้คุณความดี ความสุขในการทำงานและการสนับสนุนจากองค์กรสามารถร่วมกันและการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้ โดยพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล ซึ่งพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นต้องเน้นความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มี ระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัวกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและสังคม การกระทำที่ช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรและสร้างความสงบสุขให้แก่สังคม สอดคล้องกับ สันสกฤต มุณีโมไนย (2551) ที่ศึกษาเรื่อง “ความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์” พบว่า ความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

2.3 ประสิทธิภาพการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการและยังเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล ซึ่งความสำเร็จในการบริหารงานเทศบาลตำบลรูสะมิแลโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถึงแม้จะเป็นผู้บริหารที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารมาก แต่ขาดประสิทธิภาพการบริหาร โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อนก็จะทำให้การบริหารไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องความเข้าใจและนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารอย่าง

ต่อเนื่องและนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ ศรีสุภางค์ รื่นเริง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศีกษา มัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารงาน วิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านการบริหารงาน งบประมาณตามลำดับ และผู้บริหาร/ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการ บริหารงานทั่วไปที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

1. การบริหารเทศบาลตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพนั้นควรให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างมีเหตุผลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. การบริหารงาน โดยการยึดหลักการใช้เหตุผลในการทำงาน ควรมีวางแผนในการทำงานและมอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างมีเหตุผลเน้นความเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเทศบาลตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี และสามารถบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. การสร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่สำคัญที่ควรนำมาใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและบุคลากรควรประสานความร่วมมือและชุมชน มีการประชุมกันพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน การตัดสินใจต่างๆ ในเทศบาลตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี จำเป็นต้องผ่านความเห็นชอบของชุมชนด้วย

บรรณานุกรม

- จิณห์นิภา ชูใจ. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน ต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชนในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยเซนต์หลุยส์.
- โชติ บดีรัฐ. (2558). *เทคนิคการบริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- เทศบาลตำบลรูสะมิแล. (2565). *วิสัยทัศน์การพัฒนาตำบลรูสะมิแล (Vision)*. เข้าถึงได้จาก <https://www.rusamilae.go.th/nayobai.php>
- พะยอม พาพาน. (2558). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจังหวัดในจังหวัด สุรินทร์. 2 เมษายน 2555 เข้าถึงได้จาก <<http://www.cpd.go.th/intra/download/data2555/030555/3.pdf>> [20 สิงหาคม 2558].
- ภัทราวินิ กิจสนธิ์. (2556). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิต การทำงานและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ภูริปัญญา เกิดศรี. (2553). *ปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน ศึกษากรณี ตำบลนิคมกระเสียว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- มัลลิกา สีดาเดช. (2563). *ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550ก). *การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรมและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: โฟรเพช.*
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2550ข). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.*
- ศรีสุภางค์ ระวัง. (2559). *การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.*
- สมพร กรุดน้อย. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การประยุกต์ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการ บริหารจัดการองค์การกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท จิวเวลรี่จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2563). *การเดินทางรอยพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจน และการ ทูจริต. เข้าถึงได้จาก <http://www.travelfortoday.com/ourking01.htm> [27 เมษายน 2563].*
- ต้นสกลุต มุณีโมไนย. 2551. *ความรู้ ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนิน ชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. นิตยสาร. เทศาภิบาล.*
- อาชิ ครุสาถยวงศ์. (2557). *การนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้พัฒนาเศรษฐกิจ บริเวณ กลุ่มจังหวัดชุมพร ระนองและสุราษฎร์ธานี. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, ปีที่ 31 ฉบับที่ 121 (กรกฎาคม-กันยายน 2557) : 98-113.*